

טיקים ותסמונת טורט עובדות בסיסיות לחולים

מטופלים צריכים לדון בטיפול רפואי עם רופאם במידה ו:

- o נוצרת מצוקה משמעותית
- o הם מפריעים לתפקוד יומיומי או לימודים
- o גורם לבידוד חברתי, התעמרות או דיכאון.

טיפול התנהגותי לטיקים הנו אחד הטיפולים הקיימים לטיפול בתסמונת טורט. הטיפול מתמקד בלימוד מודעות ופיתוח תגובות מתחרות להפנים.

במידה וטיפול זה לבדו אינו יעיל, ניתן להיעזר בתרופות. אולם אלו עשויות לגרום לתופעות לוואי על כן יש צורך בליווי רפואי צמוד. תרופות אלו כוללות: קלונדין, גואנפצין, קלונזפאם, או תרופות אחרות נוגדות חרדה (במיוחד במידה והמטופל סובל מחרדה) ותרופות נוגדות פסיכוזה (למרות אפשרות של תופעות לוואי). בנוסף, במטופלים אשר אינם מגיבים לטיפול ניתן לשקול גירוי מוחי עמוק.

מדוע נחשבת תסמונת טורט להפרעה נוירופסיכיאטרית?

הפרעות נוירופסיכיאטריות הן הפרעות נוירולוגיות אשר משפיעות על התנהגות. יותר מ-50% מחולי טורט סובלים מהפרעות התנהגות כגון הפרעת קשב וריכוז, והפרעה אובססיבית קומפולסיבית. המטופלים עשויים גם לסבול מדיכאון, אימפולסיביות, הפרעות אישיות, פגיעה עצמית מכוונת או הפרעות שינה. טיפול להפרעות אלו קיים על כן יש לדווח עליהם לרופא המטפל.

למה מטופלים הסובלים מטיקים או תסמונת טורט צריכים לצפות?

טיקים לרוב זמניים. טיקים ותסמונת טורט נוטים להיעלם ככל שהמטופלים מתבגרים וברוב המקרים נעלמים לחלוטין בגיל מבוגר.

מהם טיקים?

טיקים הנם תנועות אשר אינם תמיד בשליטתו של המטופל. לרוב קיים צורך עז לבצע את הפעולה המוטורית ותחושת רווחה לאחר ביצוע התנועה. לעיתים ניתן לשלוט בדחף לבצע את התנועה לזמן קצר. טיקים עשויים להיות:

- o פתאומיים, מהירים
- o חוזרניים וסטריאוטיפיים (דומים בהופעתם כל פעם)
- o חסרי מטרה או מקצב
- o פשוטים או מורכבים

טיקים פשוטים מופיעים באופן חזרני, לרוב נמשכים שבועות או חודשים. הטיקים הפשוטים כוללים: מצמוצים, הרמת גבות, הרמת כתפיים, סיבוב הראש והצוואר. טיקים ווקאליים פשוטים כוללים: כחכוה, שיעול, משיכת אף ופיהוקים.

טיקים מורכבים כוללים תנועות יותר מכוונות כגון הבעות פנים, תיפוף באצבעות, הליכה בתבנית מסוימת או בעיגול, קפיצה, בעיטה או אגרוף. טיקים ווקאליים מורכבים כוללים השמעת קולות משתנים, חזרה על הברות, מילים או משפטים (אקולליה) ולעיתים נדירות אמירת מילים בעלות קונטציה שלילית כגון קללות (קורפולליה).

מהי תסמונת טורט?

תסמונת טורט הידועה גם בשם תסמונת ג'יל דה לה טורט הנה הפרעה המתחילה לרוב בין גילאי 6-4 עם החמרה מקסימלית בין גיל 12-10. לפי הגדרת התסמונת, טיקים חייבים להופיע לפני גיל 18. תסמונת טורט נפוצה יותר בקרב גברים לעומת נשים. החולים חווים משלב של טיקים מוטוריים וקוליים, פשוטים או מורכבים החייבים להימשך יותר משנה. הפרעות התנהגות כולל חרדה, או הפרעה אובססיבית, יכולות להופיע גם כן.

מה גורם לטיקים ולתסמונת טורט?

הגורם לטיקים ולתסמונת טורט אינו ידוע, הם לעיתים מורשים, מועברים במשפחה.

האם כל טיק הנו תסמונת טורט?

לא כל האנשים הסובלים מטיקים מאובחנים עם תסמונת טורט. לאבחנת התסמונת יש צורך ביותר מטיק אחד, כולל טיק קולי, למשך יותר משנה אחת. בעוד שטיקים הנה תופעה נפוצה, אחד מחמישה ילדים עשוי להתייצג עם טיק במהלך הילדות, תסמונת טורט נדירה בהרבה.

האם קיים טיפול?

לרוב אין צורך בטיפול בטיקים. טיפול בטיק מוטורי, קולי ותסמונת טורט תלוי באופן ההשפעה של הטיק על המטופל, האם יש הפרעה סוציאלית או רגשית. במידה והטיק אינו גורם למצוקה או מפריע לתפקוד, מטופל יזדקק לתמיכה, חינוך והסבר. חינוך הסביבה של המטופל עשוי להגביר את ההבנה למצב ולהפחית את הסטיגמה הסוציאלית המלווה את התסמינים. ניתן להיעזר ברופאים, פסיכולוגים ועובדים סוציאליים. בני משפחה ומורים צריכים להבין שהטיקים אינם רצוניים, להבין את האבחנה בכדי להימנע מלפגוע בדימוי העצמי של המטופל.